

172853 - Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti, kaybolmaktan korunmuş mudur?

Soru

Bizler, Kur'an'ın Allah Teâlâ tarafından korunmuş olduğunu biliyoruz. Peki Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hiçbir hadisi kaybolmamış ve O'nun sünneti korunmuş mudur? Bilindiği üzere Moğollar (Bağdat'a girdiklerinde) birçok sünnet (hadis) kitaplarını yaktılar. Aynı şekilde modern sömürgeciler de Arap ülkelerindeki kitapları yok ettiler.

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Şüphesiz Allah -azze ve celle-, nebisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i hidâyet ve hak dîn ile göndermiş, önünden ve arkasından ne gelirse gelsin, onu hiçbir şekilde boşa çıkaramayan Kur'an-ı Kerim'i indirmişve onu bütün insanlara tebliğ etmesini emretmiştir.

Allah Teâlâ bu kitabı korumayı üstlenmiş ve kendi üzerine almıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ] سورة الحجر الآية: 9

"Şüphesiz ki Zikr'i (Kur'an'ı) biz indirdik.O'nu (bir değişikliğe uğratılarak ilâve edilmekten veya noksanlaştırılmaktan veyahut bir kısmının kayba uğramasından) biz koruyacağız." (Hicr Sûresi: 9)

Allah Teâlâ, Kur'an'ı açıklama görevini, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e devretmiştir.

Nitekim Allah -azze ve celle- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ] سورة النحل من الآية: 44 ...

"(Ey Nebi! Kur'an'ın anlam ve hükümlerinden) insanlara indirileni açıklaman ve onların da (üzerinde) düşünceleri için, sana Zikr'i (Kur'an'ı) indirdik." (Nahl Sûresi: 44)

Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

[وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ] سورة النحل الآية: 64

"(Ey Nebi! Dîn ve ahkâm konusunda) ihtilafa düştükleri şeyleri insanlara açıklaman ve îmân eden bir topluluk için hidâyet ve rahmet olsun diyesanaKitab'ı(Kur'an'ı) biz indirdik." (Nahl Sûresi: 64)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu görevi en hayırlı bir şekilde yerine getirmiş, Kur'an'ın mücmelini (özet olarak zikredilenini), detaylı bir şekilde anlatmış, mutlak olanını takyid etmiş (sınırlandırmış), lafızlarını şerh etmiş, hükümlerini ve anlamlarını açıklamıştır. İşte Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bu açıklaması, elimizde bulunan sünnetin tâ kendisidir.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bu açıklaması, Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim'in bir açıklaması niteliğinde olup bu konuda Allah -azze ve celle- tarafından te'yid edilince, O'nun sünneti, Allah Teâlâ katında vahiy sayılmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۗ ۓ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۗ ۓ] سورة النجم الآيتان: 3-4

"O (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-) kendi hevâ ve hevesinden konuşmaz. O, (konuştuğu şeyler) kendisine vahyedilen vahiyden başka bir şey değildir." (Necm Sûresi: 3-4)

İbn-i Hazm -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bütün sözlerinin vahiy olduğunu haber vermiştir. Vahiy, tartışmasız 'Zikr'dir. Zikr ise, Kur'an nassıyla (Hicr Sûresi 9. âyetiyle) korunmuştur.

Böylelikle Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bütün sözleri, Allah -azze ve celle-'nin muhafazasıyla koruma altına alınmış ve sünnetten hiçbir şeyin kaybolmayacağı bize garanti edilmiştir. Zirâ Allah Teâlâ'nın koruduğu şeyin, bir kısmının bile kaybolmasının kesinlikle imkânı yoktur. Bu sebeple sünnetin hepsi bize intikal etmiştir." ("el-İhkâm fî Usûli'l-Ahkâm"; c: 1, s: 95)

İbn-i Hazm -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"Zikr, Allah Teâlâ'nın, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e indirdiği Kur'an veya sünnetin hepsine verilen isimdir." ("el-İhkâm fî Usûli'l-Ahkâm"; c: 1, s: 115)

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"... Bu sebeple Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in dîndeki bütün sözlerinin Allah katından bir vahiy olduğu ve Allah katından olan her vahyin de Allah Teâlâ'nın indirdiği bir 'Zikr' olduğu böylelikle anlaşılmiş olmaktadır.

Nitekim Allah -azze ve celle- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا] سورة النساء من الآية: 113 ...

"(Ey Nebi!) Allah, sana kitabı (Kur'an'ı) ve hikmeti indirdi ve sana bilmediğin şeyleri öğretti. Allah'ın senin üzerindeki lütfü çok büyüktür." (Nisâ Sûresi: 113)

Âyette geçen 'Kitab', Kur'an'dır, 'Hikmet' ise; sünnettir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

...أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ

"Biliniz ki bana, Kur'an ve onun benzeri (sünnet) verildi..."

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu hadiste, kendisine Kur'an verildiği gibi sünnet de verildiğini haber vermiştir. Allah Teâlâ, kıyâmet gününe kadar insanlara onunla hucetini ikâme etmesi için Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e vahyettiği ve O'na indirmiş olduğu şeyleri

korumayı garanti altına almıştır." ("Muhtasaru's-Savâiki'l-Mursele"; c: 2, s: 371)

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinin (kaybolmaktan) korunmasının alâmetlerinden birisi de; zeki İslâm âlimlerinin, sünnetin toplanması, yazılması, rivâyetini düzenleyen, kabul edilip-edilmemesini belirleyen ve hadisleri nakleden râvilerin hallerini araştıran birtakım kâideler konulması gibi hususlarda göstermiş oldukları bıkmak-yorulmak bilmeyen azimli çaba ve gayretleridir.

Dolayısıyla Allah Teâlâ, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetini korumak için bu râvileri sünnetin emrine ve hizmetine vererek sünneti koruma görevini bizzat kendisi üstlenmiştir.

Hâfız İbn-i Receb -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ sünneti korumak ve muhafaza etmek için sünnete giren yalan, vehim ve yanlışları ayırt eden topluluklar görevlendirmiş, bu topluluklar, son derece güzel bir şekilde sünneti kontrol altına almışlar ve onu mükemmel bir şekilde ezberlemişlerdir." ("Tefsir İbn-i Receb el-Hanbelî"; c: 1, s: 605)

Kısacası; Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti kaybolmaktan korunmuş ve âlimler, İslâm ümmetinin sünnetten ihtiyaç duyduğu her şeyi nakletmişler, kalplerde ezberlemek ve satırlarda yazmak sûretiyle sünneti korumuşlardır.

Bağdat'ta Moğollar tarafından büyük miktarda yakılıp yok edilen kitaplara rağmen, bu olay, sünneti hiçbir şekilde etkilememiştir. İslâmdünyasının doğu ve batısında olmak üzere her tarafta hadis kitaplarının yaygınlaşmasını ve yazılmasını bir tarafa bırakın, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünneti, âlimlerin kitaplarından önce onların kalplerinde korunmuş ve muhafaza edilmiştir." (Cemal es-Seyyid; "İbn-i Kayyim el-Cevziyye ve Sünnete Hizmetteki Çabaları"; c: 1, s: 327) kitabı ile (Elbânî; "Hadisin Kendisi Huccettir" kitabı).

Bununla birlikte biz burada iki konuya dikkat çekmek istiyoruz:

Birincisi:

Bunun anlamı; Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hayatında söylemiş olduğu ve günümüzde insanların ellerinde bulunan her kelime ezberlenmiş ve bize nakledilmiş demek değildir. Aksine bundan maksat; insanların, dînlerinde ihtiyaç duydukları bütün hükümler, Allah'ın muhafazasıyla korunmuş, sünnetten hiçbir şey kaybolmamıştır.

İkincisi:

Bunun anlamı; Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bütün sünnetini sadece bir kitap toplamış demek değildir veya insanların ellerinde bulunan sünnetinden kolayca erişilen bir kısmını toplamış demek değildir veyahut da bütün sünnetini bir âlim toplamış ve sünnetten hiçbir şey bırakmayıp hepsini ezberlemiş demek değildir. Aksine bundan maksat; sünnetin ilminin hepsi İslâm ümmetinde mevcuttur. Buna göre bir âlim sünnetten bir hususu bilemezse (bir sünnetten habersiz olursa), onu başka bir âlimin yanında bulabilir. Yine bir sünnet, bir beldeye gizli kalırsa (o belde halkı tarafından bilinmezse), başka bir belde halkına gözükebilir (o belde halkı tarafından bilinebilir).

İmam Şâfiî -Allah ona rahmet etsin- Arap dilinden söz ederken şöyle demiştir:

"Arap dili; diller arasında en geniş anlam ve en çok lafız içeren bir dildir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in dışında bu dilin bütününü ilmiyle kuşatan (ihâta eden) birisini bilmiyoruz. Ancak dilin hiçbir şeyi, onu konuşanların tamamına gizli kalmamıştır. Buna göre dili bilen kimse yoktur denilemez. Yani bir dili konuşanların, o dil hakkındaki tek tek bildikleri bir araya getirilince, dilin tamamı ortaya çıkar...

Arapların dil bilgisi, fakihlerin sünnet bilgisi gibidir. Sünneti her yönüyle (tamamını) bilen bir kimse olduğunu bilmiyoruz. Fakat sünnet âlimlerinin hepsi bir araya getirilince, sünnet ilminin tamamı elde edilmiş olur. Her birinin bilgisi ayrılınca bazısı, bir kısmından yoksun kalır. Ama onda gizli kalan, başka birisinin yanında mutlaka mevcuttur...

Sünneti bilenler de derece derecedir: Bir kısmı, sünnetin çoğunu, bir kısmı da bir bazısını bilmektedir. Sünnetin çoğunu bilen birisinin, bilmediğini, kendi seviyesinin üzerindeki kimselerden öğrenmesi gerekmez. Aksine kendi seviyesindeki kimselerden de öğrenebilir. Neticede Rasûlullah -

sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinin tamamını öğrenmiş olur. Sünnetin tamamı hususunda bütün âlimler, tek bir fert gibidir. Fakat her birisi, öğrenip kavradığı sünnet oranında derece derecedirler." (Şâfiî; "er-Risâle"; s: 42-43)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.